

FATTA FRIA KÄLLOR OCH FEJKADE SIDOR | ÅK 7-9

Bilder och AI

Lektionen handlar om hur AI-tekniken gör det svårare att källkritiskt granska bilder och filmer.

1

Hur funkar AI-verktyg som förbättrar och skapar nya bilder?

Läs texten.

Hur fungerar AI-bildverktyg?

När det gäller foton och bilder finns det olika typer av verktyg som använder AI-teknik: de som förbättrar en bild, och AI-generatorer som skapar helt nya bilder utifrån en instruktion (prompt).

Det finns program och appar som använder AI för att ändra bilder så att de ser coolare ut. De kan lägga till filter som ändrar färgerna eller stilen på bilden.

AI-generatorer kan skapa helt nya bilder från en idé eller beskrivning du ger dem. De har lärt sig hur olika saker ser ut genom att titta på massor av bilder och texter om dem. Så när du berättar för AI:n vad du vill ha för bild, kan den skapa en ny bild som passar din idé.

Ordförklaringar

En prompt är den instruktion som du skriver i ett AI-verktyg för att få ett svar i form av en text, en bild, en film eller en ljudfil. Ett exempel på prompt är "Skapa en bild av Taylor Swift i mangastil". AI-verktyget skapar sedan ett svar.

En AI-generator är ett verktyg som du kan använda för att skapa bilder från idéer.

2

Läs, titta och fundera

Läs texten och titta på bilderna.

Brukar du fotografera med din mobilkamera? Har du någon gång tänkt på att du då använder AI? Idag finns det AI i nästan alla digitala kameror. Tekniken hjälper dig att få snygga bilder även om ljuset inte är perfekt och den ställer in skärpan där du vill ha den utan att du behöver göra något alls.

1. Läs texten "[Mobilkamera mot systemkamera](#)" och titta på bilderna från fotosajten [Moderskeppet](#)¹. Den lyfter några skillnader mellan foton av samma motiv, tagna med olika kameror.

Samtala om

- Titta på bilderna i texten [Mobilkamera mot systemkamera](#)². Vilka skillnader ser du i bilderna? Använd ord som bakgrund, skärpa, färgton.
- Vad är egentligen ett "bra" foto? Är det ett fotografi som visar verkligheten så som den ser ut genom linsen på kameran eller är det en bild som med hjälp av teknik förändrar bilden? Vad tycker du?
- Brukar du använda filter i dina foton? Varför gör du det?
- Har du någon gång märkt att din mobilkamera anpassar motiven du fotograferar? Din kamera kan till exempel göra bakgrunden suddig eller lägga skärpan på människorna i bilden.
- Tycker du att en maskin som skapar en bild, utan kamera, kan kallas fotografi? Vad är ett fotografi?!

3

Fundera och samtala

Av [Charles Clyde Ebbets](#)³, Public Domain

---

1 <https://moderskeppet.se/live/mobilkamera-vs-systemkamera/>
2 <https://moderskeppet.se/live/mobilkamera-vs-systemkamera/>
3 <https://petterssonorg.files.wordpress.com/2013/01/rockefeller-center-1932.jpg>

Samtala om

- Vad tror du, vilken bild är original och vilken är AI-genererad?
- Ta reda på vad ordet pastisch betyder.
- Bildgoogla på den bild du tror är original. Ta reda på när och var den är tagen.

4

Bildgeneratorns världsbild

Titta på den AI-genererade bilden och läs prompten som den bygger på.

Prompt

An aged photograph, in sepia, with seven women, dressed in blue color dresses sitting on iron bulk in the mid air while building a skyscraper; post office concept or work

Clear styles Black and white Long-time exposure

Match the style from your own reference image

Effects

All Popular Movements Themes Techniques Effects Materials Concepts

Stain effect Layered paper Synthwave

Painting Digital art Hyper-realistic

Color and tone

Black and white

Lighting

Long-time exposure

Composition

None

Photo settings Auto

Advanced settings

Bilderna är genererade av Adobe Firefly. Med prompten: An aged photograph, in sepia, with seven women dressed in blue color dresses sitting on iron bulk in the mid air while building a skyscraper; post office concept or work.

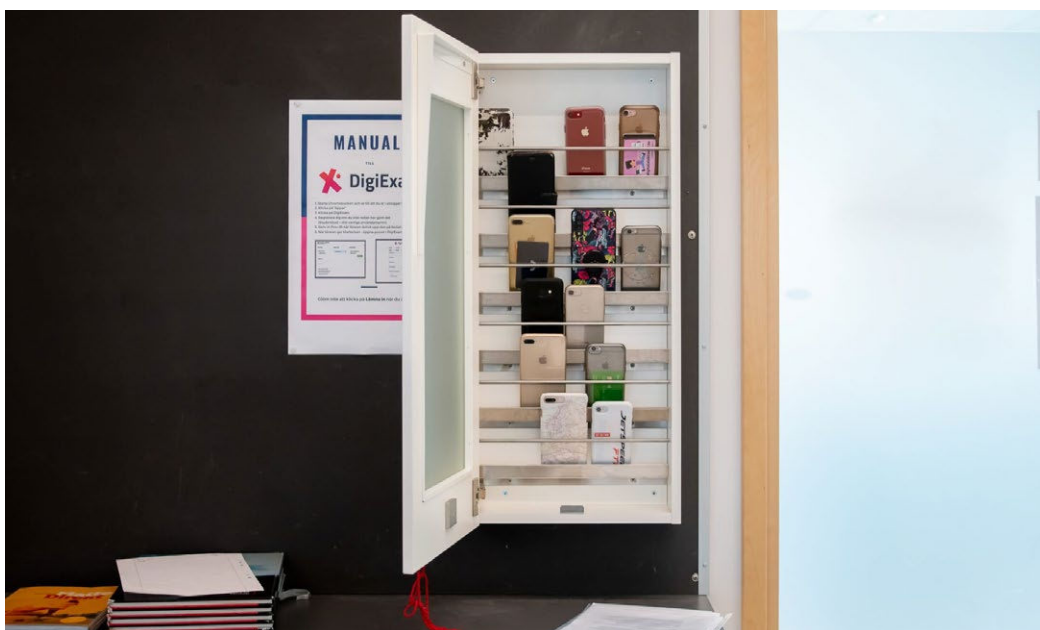
- Hur ser människorna på bilden ut?
- Är det en realistisk bild?
- Finns det något i den AI-genererade bilden som visar ett fördomsfullt eller ensidigt perspektiv på världen? Förklara hur du tänker!
- Finns det något du skulle vilja lägga till i prompten? Varför?
- Är ett fotografi alltid äkta?
- Visar fotografier verkligheten?
- Kan en bild genererad av en AI vara en bild av verkligheten?
- Vad är ett bra respektive dåligt fotografi enligt dig? Ge gärna exempel!

5

Förbättra en prompt

Titta på bilderna.

Bild 1 är ett fotografi taget i ett klassrum i Sverige. De andra bilderna är AI-genererade bilder av mobilskåp.

Mobilskåp på svensk skola (Nybodaskola Tyresö)

Bilder genererade av Adobe Firefly.

prompt för Adobe Firefly: Cellphone cabinet that is white with cellphones inside that are lined up.

Läs prompten som bildgeneratorn har fått.

- Hur skulle du skriva en prompt för att få en bildgenerator att göra en bild som är så lik originalbilden som möjligt?